

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КС
НА Р БЪЛГАРИЯ
Г-ЖА ПАВЛИНА ПАНОВА

Т у к

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Иван Г. Стоянов

Уважаема г-жо Председател,

Относно поставения в к.д. № 9/2024 г. на КС на РБ въпрос споделям следното становище.

1. Подкрепям съображенията на ВАДС за противоконституционност на израза „с изключение на задължителните осигурителни вноски” , чл. 129, ал. 6 ДОПК.

2. Лихвата, наред с парите, е основен елемент на понятието финанси. Бюджетът е основно звено на финансовата система. Данъците и осигурителните вноски са основен приходоизточник на държавния бюджет. Частната собственост е икономическата основа на съвременната държава. Неплащането на лихва е накърняване на частната собственост на данъкоплатеца и води до ограничаване на потреблението /и не само/ /чл. 17, ал. 3 КРБ/.

Като се излиза от тези „основи”, следва да се отбележи, че за да постигне целите си, данъчното законодателство трябва да е адекватно на „културата” на пазарната икономика /чл. 17 и чл. 19 КРБ; чл. чл. 2, 26, 45, 46, § 1, б. „б” и др. ДФЕС/.

3. ЗЛДТДПДВ изисква за закъснели публични вземания да се начислява лихва. Нелогично е за просрочено плащане на тези публични вземания да се начислява лихва, а за недължимо платените такива – да не се дължи лихва. Правилно в искането на ВАДС се отбелязва, че данъците и ЗОВ са идентични публични вземания /вж. и чл. 162, ал. 2, т. 1 ДОПК – данъците и ЗОВ са в една и съща група публични вземания/. При тази нормативна уредба е нелогично за надвзетите данъци да се дължи лихва, а за ЗОВ – не. Получаването на пенсия срещу ЗОВ е бъдещо несигурно събитие и не може да бъде аргумент за отказ да се начислява лихва в разглежданата хипотеза.

Идеята за обособяването на данъчното производство от тогава действащия ЗАП, наред с бързината при събирането на бюджетните приходи, е и гарантирането на правата на данъкоплатците /вж. Съдебен контрол върху данъчните актове.- ПМ, № 2, 1992/.

4. Начисляването на лихва е материалноправен въпрос. Авторитетният цивилист проф. Ал. Кожухаров пише: „...на кредитора се дължи винаги лихва” /Облигационно право. Общо учение за облигационното отношение. Нова редакция и допълнения П. Попов. С., Юрис прес. Университетско изд. „Св. Кл. Охридски”. 2002, с. 358./ В разглежданата хипотеза /чл. 129, ал. 6 ДОПК/, данокъплатецът има вземане срещу държавата. Лихвата носи доходност. Това не е процесуален въпрос –мястото му не е в ДОПК.

„Правова” ли е държавата, ако законовите разпоредби са научно необосновани /чл. 4, ал. 1 КРБ/? Първо, от цит. становище на проф. Ал. Кожухаров следва, че в спорната хипотеза /чл. 129, ал. 6 ДОПК/ лихва се дължи. Второ, мястото на тази уредба не е в ДОПК /това не е процесуален проблем/. Трето, Конституцията като системообразуващ фактор, т.е. юридически фактор, който въздейства върху формирането на системната структура на законодателството, изисква определена субординация на финансовите /данъчните/ нормативни актове /М. Костов/. С други думи, чл. 129, ал. 6 ДОПК трябва да съответства на чл. 4, чл. 6, чл. 17 и чл. 19 КРБ.

София

С уважение:

04.03.2024

/проф. д-р Ив. Стоянов/